

Podkladový dokument pro kulatý stůl na téma: Strategický kompas

Obsah

Úvod	3
Otázky, které budou projednávány u kulatého stolu:	4
1) <i>Jak přispěje implementace Strategického kompasu k formování obranyschopnosti EU? Jak mohou Strategický kompas EU a Strategický koncept NATO učinit z EU silnějšího a schopnějšího garanta bezpečnosti?</i>	4
2) <i>Jak bude Strategický kompas řešit současné a nově vznikající bezpečnostní hrozby v rámci strategických oblastí působnosti?</i>	5
3) <i>Čeho může CZ PRES dosáhnout v rámci implementace Strategického kompasu?</i>	6
Jak přispěje implementace Strategického kompasu k formování obranyschopnosti EU? Jak mohou Strategický kompas EU a Strategická koncepce NATO učinit z EU silnějšího a schopnějšího garanta bezpečnosti?	7
Jak bude Strategický kompas řešit současné a nově vznikající bezpečnostní hrozby v rámci strategických oblastí působnosti?	9
Čeho může české předsednictví dosáhnout v rámci implementace Strategického kompasu?	12
Závěr	16

Úvod

V posledním desetiletí došlo k dramatickým změnám v evropském bezpečnostním prostředí. Ruská anexe Krymu v roce 2014 spolu s rostoucími geopolitickými ambicemi Číny a izolacionistickou a unilateralistickou zahraniční politikou Washingtonu za administrativy prezidenta Trumpem donutila členské státy Evropské unie (EU) prohlubovat obrannou a bezpečnostní spolupráci a posilovat jejich obranné schopnosti. Ruská invaze na Ukrajinu 24. února 2022 přinesla nejen válku na východní hranici EU, ale také výrazně urychlila úsilí členských států o dynamický rozvoj vlastních společných bezpečnostních a obranných struktur a politik zaměřených na zajištění stabilní pozice EU v geopolitickém světovém řádu.

Evropská rada, s cílem dosáhnout silnějšího a odolnějšího obranného postavení EU, formálně přijala 21. března 2022 tzv. Strategický kompas (*Strategic Compass for Security and Defence - For a European Union that protects its citizens, values and interests and contributes to international peace and security*)¹, ambiciózní plán na posílení vlastní bezpečnostní a obranné politiky do roku 2030. Cílem Strategického kompasu je učinit z EU silnějšího a agilnějšího aktéra na mezinárodní scéně, který bude schopen včas a vhodným způsobem reagovat na hrozby vycházející ze strategického prostředí, v němž působí. Kompas se zaměřuje na 4 klíčové oblasti, jejichž cílem je, aby EU 1) v případě krizí jednala rychleji a rozhodněji, 2) zabezpečila občany EU před rychle se měnícími hrozbami, 3) více a lépe investovala do obranných schopností a technologií a 4) účinněji spolupracovala s partnery k dosažení společných cílů. Implementace navrhovaných nařízení ve výše uvedených oblastech vyžaduje zvýšený závazek členských států harmonizovat vnitrostátní postupy a jasné vedení orgánů EU a jejich vedoucích představitelů v rámci inovačních procesů.

Vzhledem k tomu, že EU není jediným garantem bezpečnosti na evropském kontinentu, musí existovat vzájemná hlubší spolupráce s jejími strategickými partnery, na kterou Kompas přímo odkazuje, jako jsou NATO, OBSE a další regionálně významní aktéři. Na červnovém summitu NATO v Madridu byl přijat

¹European External Action Service. (2022). A Strategic Compass for Security and Defense. K dispozici online: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/strategic_compass_en3_web.pdf

nový Strategický koncept NATO (*NATO 2022 Strategic Concept*), který znovu potvrzuje hodnoty a účel NATO a poskytuje kolektivní hodnocení bezpečnostního prostředí. Jeho cílem je také řídit strategickou adaptaci NATO a budoucí politický a vojenský rozvoj organizace. Členské státy EU i NATO se tak musí postupně přizpůsobovat a vytvářet synergie v rozvoji svých individuálních bezpečnostních politik, které odrážejí jak Strategický kompas, tak Strategický koncept NATO.

Pro české předsednictví v Radě EU (CZ PRES), které trvá od července 2022 do konce roku, je proto jednou z priorit implementace klíčových aspektů Strategického kompasu do praxe a rozvoj procesů budování bezpečnosti evropského prostoru právě ve spolupráci se strategickými partnery. Česká republika tak má unikátní příležitost podílet se na koordinaci spolupráce mezi členskými zeměmi a při vyjednávání vystupovat jako spravedlivý a nestranný zprostředkovatel. Motto českého předsednictví, odkazující na historické poselství bývalého českého prezidenta Václava Havla „Evropa jako úkol“, odráží složitost současných krizí, kterým musí členské státy společně čelit, ale také potřebu neustále pracovat na moderní a funkční EU. Implementace klíčových nástrojů Strategického kompasu v rámci českého předsednictví tak představuje jedinečnou příležitost čelit takovým krizím jako jednotnější a sebevědomější globální aktér.

Otázky, které budou projednávány u kulatého stolu:

- 1) Jak přispěje implementace Strategického kompasu k formování obranyschopnosti EU? Jak mohou Strategický kompas EU a Strategický koncept NATO učinit z EU silnějšího a schopnějšího garanta bezpečnosti?

Strategický kompas jako ambiciózní akční plán definuje konkrétní kroky ke zvýšení schopnosti EU jednat, investovat, spolupracovat a koordinovat postupy v bezpečnostní a obranné politice Unie. Kompas předkládá konkrétní návrhy v konkrétních termínech, jako jsou například vyčlenění společné jednotky rychlého nasazení (*EU Rapid Deployment Capacity – RDC*), zvýšení kapacit na analýzu zpravodajských informací, vytvoření strategického rámce pro koordinovanou reakci na hybridní hrozby nebo závazek členských států zvýšit své výdaje na obranu tak, aby reflektovaly kolektivní ambici zmenšit kritické nedostatky v oblasti

vojenských a civilních schopností. Kombinace těchto a mnohých dalších opatření, která jsou součástí Kompasu, pomohou EU vybudovat efektivnější a koherentnější postupy a zkoordinovat reakce do jednotné podoby, čímž EU umožní stát se spolehlivějším garantem bezpečnosti ve spolupráci se Severoatlantickou aliancí a dalšími organizacemi.

Posílení bezpečnosti evropského prostoru řeší kromě Strategického kompasu EU i Strategický koncept NATO. Obě koncepce si kladou za cíl posoudit momentální strategické prostředí, jehož analýza je klíčová pro garanci evropské, potažmo transatlantické bezpečnosti, a zároveň poskytnout členům EU i NATO koordinační plán, jak čelit hrozbám současnosti a budoucnosti. Vzhledem k tomu, že oba dokumenty mají za cíl formovat bezpečnostní politiky, zrodila se unikátní příležitost posílit současné i budoucí vzorce spolupráce vycházející ze společných deklarací z roku 2016 a 2018. K formování EU jako odolnějšího a silnějšího garanta bezpečnosti může přispět vzájemná spolupráce v podobě společných paralelních a pravidelných cvičení, efektivnějšího sdílení informací, zvýšení vojenské mobility nebo prohloubení již existující kooperace v oblasti kyberbezpečnosti. Společně by tak implementace obou koncepcí, které by se v praxi měly vzájemně provázat a neduplikovat, měla přispět k více stabilní kolektivní bezpečnosti nejen v evropském, ale také v transatlantickém prostoru.

2) Jak bude Strategický kompas řešit současné a nově vznikající bezpečnostní hrozby v rámci strategických oblastí působnosti?

Rostoucí nestabilita globálního prostředí, dynamický vývoj technologických inovací, ale také ruská agrese na Ukrajině přiměla EU, aby prozkoumala nové možnosti posílení své pozemní, vzdušné, námořní, kybernetické a vesmírné působnosti. Tyto oblasti působení se staly životně důležitými ve všech typech konfliktů, a proto jsou reflektovány také ve Strategickém kompasu. Jelikož Strategický kompas poskytuje analýzu strategického prostředí EU, umožňuje také lepší detekci současných a nově vznikajících hrozeb, jako jsou sofistikované kyberútoky, propracované dezinformační kampaně nebo narůstající soupeření v kosmickém prostoru. Kompas pomáhá pomocí detekce hrozeb odkrývat mezery nejen v investicích EU, ale také v chybějících specializacích při tvorbě a

implementaci opatření vedoucích k podchycení bezpečnostních hrozeb z dlouhodobého hlediska.

Kompas vytváří prostor pro posílení odolnosti EU v rámci jednotlivých operačních domén například prostřednictvím tvorby nových konceptů, strategií nebo legislativních rámců. Mezi ně je možné zařadit např. rozvoj kybernetické obrany EU, přípravu tzv. Cyber Resilience Act (Evropský akt pro kybernetickou odolnost) nebo EU Space Strategy for Security and Defence (Vesmírná strategie EU pro bezpečnost a obranu). Kompas poskytuje také postupy, jak čelit staronovým bezpečnostním hrozbám prostřednictvím rozšiřování již existujících konceptů, jako je tomu např. v operační doméně námořní bezpečnosti při nadstavbě mechanismu tzv. Coordinated Maritime Presence (Koordinovaná námořní přítomnost). Dalším neopomenutelným faktorem při řešení současných a nově vznikajících hrozeb je budování potřebných technologických kapacit pro zabezpečení lepší adresnosti hrozeb nebo rozšiřování strategických partnerství Unie přetavených do intenzivnější vzájemné spolupráce a koordinace.

3) Čeho může CZ PRES dosáhnout v rámci implementace Strategického kompasu?

Česká republika se během svého předsednictví především zaměřuje na 5 zastřešujících prioritních oblastí, přičemž jedna z nich pokrývá tematiku posílení evropských obranných kapacit a bezpečnosti kybernetického prostoru. Úlohou českého předsednictví je mimo jiné implementace klíčových témat Strategického kompasu a jeho nástrojů. Zásadní je posílení dlouhodobé spolupráce na strategických vojenských systémech, kde je klíčové hledání možností navýšení potřebných kapacit a zaměření na snížení závislosti na technologiích dovážených ze států mimo EU. To bude vyžadovat dodatečný plán investic a také navýšení a posilování průmyslových kapacit v EU. V oblasti posilování evropských obranných kapacit má CZ PRES potenciál také rozvinout koordinovanější spolupráci s NATO tak, aby nedocházelo k duplikaci procesů, identifikovat příležitosti k mezinárodní spolupráci (CARD) a jejich realizaci prostřednictvím programů jako PESCO (Stálá strukturovaná spolupráce) nebo kapacit EDF (Evropský obranný fond).

V rámci kyberbezpečnosti se CZ PRES zaměří na boj proti kybernetickým hrozbám a rozvoj tzv. hybridního toolboxu (*EU Hybrid Toolbox*), který by měl detekovat a formovat způsoby rychlejší a efektivnější reakce EU na různé typy hybridního působení vnějších aktérů. CZ PRES bude usilovat i o pokrok v oblasti vesmírné bezpečnosti, v jejímž rámci budou pokračovat přípravné práce na Vesmírné strategii EU pro bezpečnost a obranu.

Jak přispěje implementace Strategického kompasu k formování obranyschopnosti EU? Jak mohou Strategický kompas EU a Strategická koncepce NATO učinit z EU silnějšího a schopnějšího garanta bezpečnosti?

Současný konflikt na Ukrajině a rostoucí hrozby plynoucí z aktivit Číny a Ruska zdůraznily potřebu soudržné reakce členských států vůči současným a budoucím globálním hrozbám, zejména v oblasti odolnosti a obrany EU. Vzhledem k tomu, že EU vnímá nové hrozby jako součást strategického prostředí, ve kterém operuje, je i nadále zásadní prioritou čelit nebezpečným aktivitám hybridního i konvenčního charakteru, chránit své občany a posílit svou pozici jako silný globální hráč. V rámci „geopolitického probuzení“ EU si Strategický kompas klade za cíl nejen zmapovat, jak by EU měla rozvíjet svoje bezpečnostní a obranné kapacity, ale také přijmout konkrétní opatření k rozvoji své schopnosti konat rychle a jednotně v rozmezí následujících 5–10 let.

Strategický kompas staví prostřednictvím svých přístupů "jednat (ACT), zabezpečit (SECURE), investovat (INVEST) a spolupracovat (PARTNER)" na již existujících obranných nástrojích EU vyvinutých v průběhu let s cílem formovat integrovanější a soudržnější bezpečnostní a obrannou politiku. EU už dostala šanci prokázat schopnost implementovat tyto přístupy do praxe a konat rychle a jednotně, aby poskytla životně důležitou pomoc svému východnímu sousedovi. Kompas tak plánuje rozvíjet schopnost EU reagovat efektivněji právě prostřednictvím "posílení civilních a vojenských misí a operací Společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) tím, že jim poskytne robustnější a flexibilnější mandáty, podpoří rychlý a

pružnější rozhodovací proces, zajistí větší finanční solidaritu a zároveň podpoří úzkou spolupráci s misemi a ad hoc operacemi vedenými EU".²

Díky využití Evropského mírového nástroje (EPF), jehož operacionalizaci se Strategický kompas snaží dále zefektivnit, je EU schopna poskytovat důležitou asistenční pomoc partnerům, především v podobě letálního i neletálního vojenského vybavení. Další využití tohoto nástroje by mělo z EU činit relevantního a důvěryhodného poskytovatele bezpečnosti. Kompas nastiňuje další rozvoj vojenské mobility. Tato iniciativa je podporována prostřednictvím dalších obranných iniciativ, zejména Stálé strukturované spolupráce (PESCO), a je také vlajkovým projektem v rámci spolupráce mezi EU a NATO. Válka na Ukrajině zdůraznila naléhavou potřebu podstatně zvýšit mobilitu ozbrojených sil EU v rámci členských států i mimo ně. Kompas zdůrazňuje potřebu "posílit dopravní infrastrukturu dvojího užití v celé transevropské dopravní síti, aby se zajistil rychlý a bezproblémový pohyb vojenského personálu, materiálu a vybavení pro operační nasazení a cvičení, a to v úzké spolupráci s NATO a dalšími partnery."³

Jedním z neočekávanějších výstupů Strategického kompasu, který by měl výrazně posílit obranyschopnost EU, je společná jednotka rychlého nasazení, která má být plně funkční do roku 2025. Tato síla o 5000 mužích je navržena tak, aby stavěla na již existujících bojových skupinách EU (EUBG – EU Battle Groups), jejichž základy byly položeny již v roce 1999. Ačkoliv EUBG dosud nebyly nasazeny, sloužily jako důležitý prostředek pro interoperabilitu mezi vojenskými strukturami jednotlivých členských států. Plán EU na vytvoření pružné síly v rámci stávajícího rámce EU, jehož cílem je maximálně využít potenciál mandátu SBOP, je zásadním aspektem schopnosti EU rychle reagovat na krizové situace.

I když Kompas uznává potřebu posílit spolupráci EU s partnery a posílit její obranné schopnosti, zároveň opakovaně zdůrazňuje potřebu komplementarity s NATO. Mnoho členských států, zejména ve střední a východní Evropě, se spoléhá na bezpečnostní infrastrukturu, kterou Aliance poskytuje, a NATO považuje za ústředního garanta bezpečnosti na evropském kontinentu. Obavy z jakéhokoli

²European External Action Service. (2022). A Strategic Compass for Security and Defense. K dispozici online: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/strategic_compass_en3_web.pdf

³European External Action Service. (2022). A Strategic Compass for Security and Defense. K dispozici online: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/strategic_compass_en3_web.pdf

duplikování zdrojů nebo ochlazení transatlantických vztahů zůstávají v členských státech rozdělovacím faktorem.

Spolupráce NATO a EU v oblasti bezpečnosti a obrany vyžaduje užší vzájemnou koordinaci na strategické i operační úrovni, což umožní komplexnější a účinnější reakci na budoucí hrozby. Vzájemná spolupráce se například bude dále rozvíjet prostřednictvím společných „paralelních a koordinovaných cvičení“, jejichž cílem je umožnit výměnu informací a zlepšit jejich připravenost řešit společná bezpečnostní rizika, včetně komplexních hybridních útoků. Prostřednictvím Kompasu má EU příležitost nejen posílit spolupráci s NATO s využitím jejich silné průmyslové základny, ale také dále rozvíjet své vlastní kapacity.

Jak bude Strategický kompas řešit současné a nově vznikající bezpečnostní hrozby v rámci strategických oblastí působnosti?

Jedním z klíčových aspektů při vývoji Strategického kompasu bylo určit a definovat strategickou orientaci EU. Členské státy společně čelí stále větší mocenské a strategické konkurenci, která je umocněna vnitřními a vnějšími hrozbami ze strany autoritářských režimů. Bezpečnostní prostředí se stalo nejen rozmanitějším, ale také nepředvídatelnějším a nestabilnějším. To zahrnuje i potřebu EU chránit jak své území a občany, tak sdílené hodnoty demokracie a právního státu zejména před rozsáhlými hybridními operacemi podkopávajícími demokratické procesy, ale také obecné principy míru, mezinárodního práva a zajištění stabilního mezinárodního řádu.

Kompas rozšiřuje spektrum vojenských hrozeb o rizika související s klimatem, energetickou bezpečností, terorismem, hybridními operacemi, vesmírem, kyberprostorem i s vnějšími aktéry, jako je Rusko a Čína. Prostřednictvím Kompasu EU klasifikuje Čínu jako "partnera pro spolupráci, ekonomického konkurenta a systémového rivala". Kompas s většími obavami pohlíží na rostoucí přítomnost Číny na moři a ve vesmíru, stejně jako na používání kybernetických nástrojů a projevy hybridních taktik. Pokud jde o výzvu v podobě Ruska, postoj EU byl výrazně zpřísněn oproti dřívějším návrhům Kompasu před vypuknutím invaze. Mnohé z

hrozeb nastíněných v dokumentu jsou přímou reakcí na jejich operacionalizaci během války na Ukrajině ze strany Ruska. Rusko je v dokumentu označeno jako přímá a dlouhodobá hrozba pro evropskou bezpečnost. Kromě toho Kompas identifikuje, že jak Rusko, tak Čína rozšiřují svůj jaderný arzenál a vyvíjejí nové zbraňové systémy. EU upozorňuje na rostoucí rizika vyplývající z pokračující proliferace zbraní hromadného ničení a nastiňuje proto svou podporu kontroly zbraní, přičemž bude i nadále podporovat zejména aktivity Mezinárodní agentury pro atomovou energii a Organizace pro zákaz chemických zbraní.

Kompas poskytuje EU možnost posouzení sdílených hrozeb, ale vyzývá také ke společnému závazku k akci, sdílení zdrojů a zároveň k tomu, aby její členské státy více investovaly do struktur své bezpečnosti a obrany a staly se tak silnějším politickým a bezpečnostním aktérem jako celek. Kompas konkrétně nastiňuje potřebu „podnítit investice a inovace ke společnému rozvoji nezbytných schopností a technologií“. V boji proti nim si Kompas klade za cíl nejen zajistit, aby EU měla zdroje potřebné k tomu, aby odpovídala současným a budoucím bezpečnostním potřebám strategického prostředí, ale také aby bylo zajištěno plné využití stávajících nástrojů EU. Například projekty jako je Stála strukturovaná spolupráce (PESCO), [Koordinovaný každoroční přezkum obrany \(CARD\)](#) a [Evropský obranný fond \(EDF\)](#), jsou nástroje, které kontinuálně přispívají k bezpečnostní síle regionu tím, že slučují evropské finance, kapacity a vojenské schopnosti ve snaze o strategickou autonomii.

Cílem je posílit a využít společné investice do obrany a podnítit členské státy k intenzivnějšímu využití finančních prostředků ve výzkumu a rozvoji technologií. Členské státy EU by měly plně využít všech obranných iniciativ EU, aby mohly podporovat standardizaci a zvyšovat interoperabilitu sil i vybavení v misích a operacích v kontextu obou organizací, EU i NATO.

Kompas identifikuje potenciál „synergií s dalšími finančními nástroji EU, jako je Horizon Europe, Digital Europe Programme, Connecting Europe Facility, EU Space Programme, European Innovation Council a InvestEU“. S cílem posílit konkurenceschopnost svého obranného průmyslu bude EU pracovat na dalších pobídkách ke společnému zadávání veřejných zakázek týkajících se obranných schopností, které jsou vyvíjeny skrz spolupráci v rámci EU. Kompas zároveň zdůrazňuje, že je nevyhnutné zaměřit se na další rozvoj a inovaci už existujících legislativních rámců tak, aby EU dokázala čelit hrozbám, které analýza

strategického prostředí popisuje. Rozvoj kybernetické obrany EU, příprava Cyber Defense Programme, Cyber Resilience Act, EU Space Strategy a současně zaměření se na námořní bezpečnost jsou všechno iniciativy, které mají napomoci EU stát se odolnějším a silnějším aktérem.

Soubor nástrojů EU pro boj proti hybridním hrozbám je klíčem k budování odolnosti vůči hybridním útokům, zejména k ochraně kritické infrastruktury, kybernetické bezpečnosti a boji proti dezinformacím.⁴ Nicméně Kompas označuje oblasti, které potřebují rozvoj další spolupráce se spojenci, jako je NATO, aby si mohly vyměňovat informace o sdílených hrozbách a budovat tak efektivnější včasné systémy reakce. Užší koordinace mezi EU a NATO je důležitá nejen proto, aby se zabránilo zdvojování civilního a vojenského využívání těchto technologií, ale také pro koordinaci investic, směřování zdrojů a optimální využití rozvoje kapacit dvojího užití armádou.⁵ Díky další spolupráci se strategickými partnery, posilování schopností členských států a investicím do nových opatření s cílem nejen aktivně čelit vznikajícím hrozbám, ale také budovat odolnost, bude EU i nadále vystupovat jako spolehlivý partner i globální hráč.

⁴European External Action Service. (2022). A Strategic Compass for Security and Defense. K dispozici online: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/strategic_compass_en3_web.pdf

⁵Senior Defence Experts. (2021). The V4 towards a new NATO Strategic Concept and the EU Strategic Compass. K dispozici online: <https://www.europeum.org/data/articles/the-v4-towards-a-new-nato-strategic-concept.pdf>

Čeho může české předsednictví dosáhnout v rámci implementace Strategického kompasu?

Česká republika během svého předsednictví v Radě představila pět klíčových prioritních oblastí, ve kterých usiluje o dosažení konkrétních výsledků. Jednou z prioritních oblastí je oblast bezpečnostní a obranné politiky, v rámci které se české předsednictví zaměří na posílení společných evropských obranných schopností a bezpečnosti kyberprostoru.⁶ Role a cíle českého předsednictví v oblasti bezpečnosti a obrany spočívají v implementaci vybraných postupů a nástrojů Kompasu do praxe.

V oblasti budování odolnosti EU se české předsednictví zaměřuje především na rozvoj a realizaci tzv. „toolboxových iniciativ“. První z nich představuje EU Hybrid Toolbox, jehož cílem je shrnout dosavadní metody boje proti hybridním hrozbám do soudržné koncepce, včetně preventivních, kooperativních nebo omezujících opatření posilujících vzájemnou solidaritu a pomoc mezi členskými státy⁷. Úlohou předsednictví České republiky je především pracovat na vytvoření a zprovoznění tohoto souboru nástrojů tak, aby byla zajištěna jednotná reakce členských států na hrozby hybridní povahy⁸.

V rámci jednání Rady EU z června 2022, tj. během francouzského předsednictví, se členské státy dohodly na definici hybridních hrozeb a přijetí Rámce pro koordinovanou reakci na hybridní hrozby a kampaně. Rada rovněž upozornila na potřebu předložit návrh na zřízení tzv. týmů rychlé reakce pro oblast hybridního působení (*EU Hybrid Rapid Response Teams*) a předložit obnovenou verzi Operačního protokolu pro boj proti hybridním hrozbám (*EU Playbook*).⁹ Obě

⁶České předsednictví v Radě EU. (2022). Priority CZ PRES. K dispozici online: <https://czech-presidency.consilium.europa.eu/cs/program/priority/>

⁷European External Action Service. (2022). A Strategic Compass for Security and Defense. K dispozici online: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/strategic_compass_en3_web.pdf

⁸České předsednictví v Radě EU. (2022). Program CZ PRES. K dispozici online: <https://czech-presidency.consilium.europa.eu/cs/program/program-ceskeho-predsednictvi/>

⁹Council of the EU. (2022). Council conclusions on a Framework for a coordinated EU response to hybrid campaigns. K dispozici online: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/06/21/council-conclusions-on-a-framework-for-a-coordinated-eu-response-to-hybrid-campaigns/>

iniciativy by měly být předloženy do konce roku 2022 v rámci českého předsednictví v Radě, jejíž orgány na návrzích průběžně pracují.

V rámci oblasti odolnosti se české předsednictví bude zabývat také dezinformacemi a strategickou komunikací na úrovni EU. Odhalování, analýza a včasná reakce na dezinformační kampaně jsou součástí souboru nástrojů proti manipulaci s informacemi a zahraničním vměšováním (tzv. FIMI Toolbox). Hned v červenci se českému předsednictví podařilo schválit Závěry Rady, které zdůraznily potřebu nepřetržité práce na vývoji FIMI Toolboxu a potřebu využití všech dostupných prostředků ke zvýšení povědomí o současném stavu strategického prostředí, v němž EU působí.

Bezpečnost kyberprostoru je také jednou z priorit českého předsednictví. Proto je zásadní pokračovat v rozvoji politik EU v oblasti kybernetické obrany a souboru diplomatických nástrojů pro reakci na působení v oblasti kybernetického prostoru (EU Cyber Diplomacy Toolbox) v souladu se Strategickým kompasem. České předsednictví poskytne platformu pro diskusi o návrhu jak chránit orgány, instituce a jiné subjekty EU před kybernetickými útoky, kde se očekává prosazení obecného přístupu Rady. Pozornost bude dále věnována Aktu o kybernetické odolnosti (Cyber Resilience Act) v druhé polovině roku 2022¹⁰. Pokud by se českému předsednictví podařilo tyto akty prosadit, přispělo by to k prosazování jednotných bezpečnostních požadavků pro společnosti vyvíjející a obchodující s digitálními technologiemi. Tyto společnosti totiž často nezavádějí dostatečné bezpečnostní postupy na ochranu jednotlivých komponentů, výrobků a dodavatelských řetězců před možnými kybernetickými útoky¹¹. Kromě jednotlivých nařízení a pravidel bude české předsednictví klást důraz na implementaci Strategie kybernetické bezpečnosti EU (*EU Cybersecurity Strategy*)¹².

České předsednictví bude usilovat o pokrok ve vývoji Vesmírné strategie EU pro bezpečnost a obranu (*EU Space Strategy for Security and Defense*). Na základě

¹⁰European External Action Service. (2022). A Strategic Compass for Security and Defense. K dispozici online: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/strategic_compass_en3_web.pdf

¹¹Simmons + simmons. (2022). European Commission consultation: the new Cyber Resilience Act. K dispozici online: <https://www.simmons-simmons.com/en/publications/c11c5j6y41bue0a316peubejz/european-commission-consultation-the-new-cyber-resilience-act>

¹²European External Action Service. (2022). A Strategic Compass for Security and Defense. K dispozici online: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/strategic_compass_en3_web.pdf

harmonogramu uvedeného ve Strategickém kompasu by Galileo a jeho mechanismus odolnosti vůči hrozbám (*Threat Resilience Mechanism*) měly projít základním validačním procesem do konce roku 2022 během českého předsednictví¹³. Ve stejném časovém rámci by jednotlivé členské státy EU ve spolupráci s Evropskou agenturou pro kosmický program (EUSPA) měly prozkoumat možnosti prohloubení spolupráce, vzájemné solidarity a pomoci v případě ohrožujících aktivit přicházejících z kosmického prostoru. V oblasti kosmického programu EU si české předsednictví stanovilo jako hlavní prioritu vytvoření programu EU pro bezpečnou konektivitu, který však není součástí Kompasu jako takového.¹⁴

České předsednictví si v souladu se Strategickým kompasem klade za cíl pracovat na překonání nedostatků v oblasti obranných investic identifikovaných v analýze Evropské komise z května 2022. Je zásadní účinněji spravovat výdaje v rámci Evropského obranného fondu (European Defence Fund) a zároveň vhodně aplikovat nově vznikající nástroj, tzv. Evropský program obranných investic (EDIP), který by měl fungovat jako platforma pro vzájemnou spolupráci v oblasti obstarávání bezpečnostních a obranných kapacit pro členské státy Unie.¹⁵ Návrh na zavedení tohoto mechanismu by měl být předmětem vyjednávání v Radě v průběhu českého předsednictví.¹⁶ Při implementaci Kompasu se předsednictví také zaměří na iniciativy ve společném obranném výzkumu a vývoji na podporu inovativní a konkurenceschopné obranné struktury EU.

V oblasti rozvoje společných obranných schopností se české předsednictví zaměří na posílení obranných schopností EU, schopnost reagovat v krizových situacích a na implementaci nařízení o zřízení sil rychlé reakce a zefektivnění misí SBOP¹⁷.

¹³European External Action Service. (2022). A Strategic Compass for Security and Defense. K dispozici online: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/strategic_compass_en3_web.pdf

¹⁴České předsednictví v Radě EU. (2022). Program CZ PRES. K dispozici online: <https://czech-presidency.consilium.europa.eu/cs/program/program-ceskeho-predsednictvi/>

¹⁵European Commission. (2022). Defence Investment Gaps Analysis. K dispozici online: https://ec.europa.eu/info/publications/defence-investment-gaps-and-measures-address-them_en

¹⁶České předsednictví v Radě EU. (2022). Program CZ PRES. K dispozici online: <https://czech-presidency.consilium.europa.eu/cs/program/program-ceskeho-predsednictvi/>

¹⁷České předsednictví v Radě EU. (2022). Program CZ PRES. K dispozici online: <https://czech-presidency.consilium.europa.eu/cs/program/program-ceskeho-predsednictvi/>

České předsednictví má za úkol rozvíjet dlouhodobou spolupráci v oblasti budování strategických vojenských systémů, kde je nezbytné hledat cesty ke zvýšení potřebných kapacit posílením průmyslové spolupráce EU a snížit závislost na technologiích dovážených ze zemí mimo EU. České předsednictví tak bude hledat možnosti propojení malých a středních podniků napříč členskými státy EU s cílem vytvořit odolnější a efektivnější evropskou technologickou a průmyslovou základnu v oblasti obrany. Hledání nových možností navýšení vojenských kapacit členských států EU bylo také součástí neformálního setkání ministrů obrany ve dnech 29. až 30. srpna v Praze¹⁸. Kromě vojenských kapacit se ministři obrany vyjádřili kladně k myšlence zřízení unijní vojenské výcvikové mise na podporu ukrajinských ozbrojených sil. České předsednictví bude kromě hledání cest na rozvoj svých kapacit také identifikovat příležitosti pro mezinárodní spolupráci a podporu jejich implementace např. pomocí Stálé strukturované spolupráce (PESCO)¹⁹.

České předsednictví se rovněž zaměří na rozvoj vojenské mobility. Úkolem českého předsednictví bude pracovat na sjednocení jednotlivých národních postupů v rámci EU pro pohyb vojsk přes území členských států a začlenění prvku vojenské mobility do společných inkluzivních vojenských cvičení¹⁹. Jednou z priorit bude podpora spolupráce s NATO tak, aby obranné plánování nefragmentovalo úsilí ani neduplikovalo procesy, ale naopak aby iniciativy jednotlivých organizací byly více vzájemně provázané. Během trvání CZ PRES se očekává finální schválení společné deklarace EU a NATO, která dále prohloubí praktickou spolupráci obou organizací.

¹⁸České předsednictví v Radě EU. (2022). V Praze proběhlo neformální setkání ministrů obrany členských zemí Evropské unie. K dispozici online: <https://czech-presidency.consilium.europa.eu/cs/aktuality/v-praze-probehlo-neformalni-setkani-ministru-obrany-clenskych-zemi-evropske-unie/>

¹⁹České předsednictví v Radě EU. (2022). Program CZ PRES. K dispozici online: <https://czech-presidency.consilium.europa.eu/cs/program/program-ceskeho-predsednictvi/>

Závěr

Válka na Ukrajině a strategické prostředí, ve kterém EU působí, katapultovaly snahy členských států rozvíjet a víc investovat do svých bezpečnostních kapacit. Schválením Strategického kompasu má EU jedinečnou příležitost vytvořit soudržnější a strategičtější přístup ke své stávající obranné infrastruktuře a zároveň dále rozvíjet své obranné schopnosti. Vedle implementace ambiciózních programů nastíněných v Kompas, jako je kapacita pro rychlé nasazení nebo využití Evropského mírového nástroje, si Kompas klade za cíl dále zvyšovat svou vojenskou mobilitu, posílit mise a operace SBOP nebo implementovat strategický rámec pro koordinovanou reakci na vznikající hybridní hrozby.

Kromě analýzy strategického prostředí EU Kompas umožňuje také lepší uchopení současných a nově vznikajících hrozeb. Rozšířením rozsahu škály hrozeb tak, aby zahrnovaly jednak rizika související s klimatem, energetikou, terorismem, hybridními hrozbami, vesmírem nebo kyberprostorem, jakož i aktéry jako je Rusko a Čína, stanovila EU mechanismy a zdroje k řešení současných, ale i budoucích krizí. Kompas vyzývá ke společnému závazku k akci, sdružování zdrojů, společnému zadávání veřejných zakázek a vytváření iniciativ pro boj proti těmto hrozbám. Požaduje, aby členské státy více investovaly do své bezpečnosti a obrany a staly se tak silnějším politickým a bezpečnostním aktérem na globální scéně.

Kombinace těchto a mnoha dalších opatření obsažených v Kompas pomůže EU vybudovat účinnější a soudržnější postupy a koordinovat reakce jednotným způsobem, což EU umožní stát se spolehlivějším garantem bezpečnosti ve spolupráci s NATO a dalšími organizacemi. Kompas by měl být implementován v souladu s nově upraveným Strategickým konceptem NATO efektivně a systematicky. Spolupráce ve formě společných, paralelních a pravidelných cvičení, účinnějšího sdílení informací, zvýšené vojenské mobility nebo prohloubení již existující spolupráce v oblasti kybernetické bezpečnosti může přispět k utváření EU jako odolnějšího a silnějšího garanta bezpečnosti. Provádění obou koncepcí, které by v praxi měly být vzájemně závislé a komplementární, by mělo společně přispět ke stabilnější kolektivní bezpečnosti nejen v evropském, ale i v transatlantickém prostoru.

Implementace klíčových nástrojů Kompas je také jedním z cílů CZ PRES. Spočívá zejména v budování odolnosti EU a obranných schopností členských států. V rámci

budování odolnosti se české předsednictví zaměří především na implementaci rámce pro koordinovanou reakci na hybridní hrozby a taky na rozvoj souboru nástrojů proti manipulaci s informacemi a zahraničním vměšováním. Prioritou v oblasti kyberbezpečnosti zůstává i nadále legislativa o kybernetické odolnosti (Akt o kybernetické odolnosti), která by se měla v Radě projednávat v druhé polovině roku 2022. Budování společných obranných kapacit, snižování strategických technologických závislostí a také vyšší investice do obrany a společného výzkumu, na které Kompas přímo odkazuje, budou další témata dominující v Radě pod českým vedením.

Faktem zůstává, že EU disponuje nevyužitým potenciálem a zároveň rozsáhlým portfoliem nástrojů, kterých vzájemná kombinace může pomoci rozvíjet její ambice. EU by měla těžit z rostoucí úlohy globálního lídra a jedinečného poskytovatele bezpečnosti, neboť má silnou vojenskou a civilní přítomnost, která by mohla vstoupit do misí, kde NATO nebo OSN nemohou být přítomny.

Udržení politické vůle a pokračujících investic do obranných iniciativ však zůstanou klíčovými aspekty rozvoje SBOP v případě, že se budou stále vyvíjející se hrozby strategického prostředí vymykat vývoji, který Kompas předpokládá. Vzhledem k tomu, že se Evropa nechtěně vrátila do éry válek a region je vystaven stále většímu tlaku, Strategický kompas má potenciál stát se nejen cestovní mapou EU k vytvoření vlastních bezpečnostních kapacit, ale také učinit z EU ještě spolehlivějšího garanta bezpečnosti na následující dekády

O Institutu pro evropskou politiku EUROPEUM

Institut pro evropskou politiku EUROPEUM je neziskový, nepolitický a nezávislý think tank, který se zaměřuje na evropskou integraci a soudržnost. EUROPEUM přispívá k posilování demokracie, bezpečnosti, stability, svobody a solidarity napříč Evropou a aktivnímu vystupování České republiky v Evropské unii. EUROPEUM provádí původní výzkum, organizuje veřejné akce a vzdělávací aktivity a formuluje nové názory a doporučení ke zlepšení domácí a evropské politiky.

[Více o nás](#)

Kontakt

Web: europeum.org

Adresa pražské kanceláře: Staroměstské náměstí 4/1, 110 00, Praha 1

Tel.: +420 212 246 552

E-mail: europeum@europeum.org

Adresa **bruselské kanceláře**: Avenue de Broqueville 40, 1200 Woluwe-Saint- Lambert

Tel: +32 472 84 18 45

E-mail: brussels@europeum.org

Další publikace najdete na našem [webu](#).

Tento projekt byl realizován za finanční podpory Evropské unie. Za obsah publikací odpovídá výlučně autor. Publikace nereprezentují názory Evropské komise a Evropská komise neodpovídá za použití informací, jež jsou jejich obsahem.

Spolufinancováno v rámci programu Evropské unie „Občané, rovnost, práva a hodnoty“